

ÇEVİRMEN EDİNCİ

Temel Bilgiler, Edimsel Beceriler ve Mesleki Anlayış Parametreleri

Editör: Doç. Dr. Şaban KÖKTÜRK

Yazar: Buğra KAŞ

...Geleceğin Fikirleri...

ÇEVİRMEN EDİNCİ
Temel Bilgiler, Edimsel Beceriler ve Mesleki Anlayış Parametreleri

Editör: Doç. Dr. Şaban KÖKTÜRK

Yazar: Buğra KAŞ

ISBN: 978-625-8499-35-3

Copyright © Vizetek

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Vizetek Yayıncılık Sanayi ve Ticaret Limited Şirketi'ne aittir. Vizetek Yayıncılık'ın izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı, elektronik, mekanik, fotokopi, manyetik, kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz.

Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

Sayın okuyucularımız, bandrolsüz yayınları satın almamanızı diliyoruz.

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarına aittir.

Yayın Koordinatörü: Ferit RESULOĞULLARI

Kapak Tasarımı & Dizgi: Sadık HANGÜL

1. Baskı: Ankara|Haziran, 2022

Baskı: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.
İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1 Yenimahalle/ANKARA
Tel: 0 312 395 85 71

Yayıncı Sertifika No: 41575

Matbaa Sertifika No: 47479

Seyranbağları Mah. İncesu Cad. 10/2 Çankaya/ANKARA

Tel.: (0312) 482 00 11

Web: www.vizetek.com.tr

E-mail: vizetkyayincilik@gmail.com

ÇEVİRMEN EDİNCİ

Temel Bilgiler, Edimsel Beceriler ve
Mesleki Anlayış Parametreleri

Editör: Doç. Dr. Şaban KÖKTÜRK

Yazar: Buğra KAŞ

Gölgelerinde büyüdüğüm ananem ve büyükbabam...

Hacer ve Ahmet GÜLER'e...

ÖNSÖZ

Çeviribilim alanında yapılmış olan doktora tezinden üretilen bu kitap, sektörde tutunmak isteyen çevirmenlerin piyasa beklentilerinin neler olduğunu, işverenlerin onlardan hangi bilgi ve beceri birikimlerini talep ettiğini görmelerine imkân sağlayacaktır.

Çeviri sektörünün önde gelen kurumsal firma sahipleriyle yüz yüze görüşmeler yapılmış ve dijitalleşerek gelişen çeviri piyasasının çevirmenlerden beklentilerinin neler olduğuna dair görüşleri alınmıştır. Yapılan analizler sonucunda çevirmen edinci adı altında bir model geliştirilmiştir.

Kitapta sunulan çevirmen edinci modelinin, yükseköğretimin farklı seviyelerinde yer alan çeviri öğretim programlarının tasarlanmasında bir rehber niteliği taşıyacağı düşünülmektedir. Ayrıca, mevcut öğretim programları, çevirmen adaylarına uyguladıkları müfredatlarının piyasa beklentilerini ne ölçüde karşıladığını bahsedilen çevirmen edinci modeli sayesinde değerlendirilebilecektir.

Çeviri sektöründe kendine yer edinmek isteyen her bir çevirmenin kitaplığında yer alması gerektiği düşünülen bu çalışmanın hem akademik camianın hem de çevirmenlerin beklentilerini karşılaması ümidiyle...

Buğra KAŞ

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	11
1. BÖLÜM: AKADEMİK ÇEVİRİ ÖĞRETİMİ, TANIMI VE TEMEL KAVRAMLAR. 15	
1.1. Çeviri Öğretiminin Tarihçesi	15
1.2. Akademik Çeviri Eğitimi-Öğretimi Kavramlarının Betimlenmesi	18
1.3. Çeviri Öğretiminde Temel Hedefler ve Amaçlar	19
1.4. Çeviri Öğretimini Şekillendiren Kuramsal Yaklaşımlar	21
1.4.1. Dil Odaklı Yaklaşım.....	21
1.4.2. Metin Odaklı Yaklaşım	22
1.4.3. Kültür Odaklı Yaklaşım	23
1.4.4. Eylem Odaklı Yaklaşım	24
1.4.5. Edinç Odaklı Yaklaşım	25
1.5. Çeviri Öğretiminde Beklentiler ve Kazanımlar.....	26
1.5.1. İrdelenen Yaklaşımların Genel Değerlendirmesi	27
2. BÖLÜM: ÇEVİRİ EDİNCİ MODELLERİ VE ALAN YAZIN DEĞERLENDİRMESİ..... 29	
2.1. Bireysel Çeviri Edinci Modelleri	29
2.1.1. Albrecht Neubert'in Çeviri Edinci Modeli.....	29
2.1.2. Christina Schaffner'in Çeviri Edinci Modeli	33
2.1.3. Mine Yazıcı'nın Çeviri Edinci Modeli.....	36
2.1.4. Sakine Eruz'un Çeviri Edinci Modeli	38
2.2. Araştırma Projeleri Çeviri Edinci Modelleri.....	40
2.2.1. PACTE Çeviri Edinci Modeli	41
2.2.2. TransComp Çeviri Edinci Modeli	44
2.3. Sektör Odaklı Çeviri Edinci Modelleri	46
2.3.1. EMT Çeviri Edinci Modeli	46
2.3.2. Avrupa Çeviri Hizmetleri Kalite Standardı Çevirmen Edinci Modeli	50
3. BÖLÜM: ÇEVİRMEN EDİNCİ MODELLERİ VE ALAN YAZIN DEĞERLENDİRMESİ 53	
3.1. Çeviri ve Çevirmen Edinci Modelleri	53
3.2. Çevirmen Edinci Kapsamında Model Önerileri	53
3.2.1. Allison Beeby-Lonsdale'nin Çevirmen Edinci Model Önerisi	54
3.2.2. Donald C. Kiraly'nin Çevirmen Edinci Model Önerisi.....	55
3.2.3. Oktay Eser'in Çevirmen Edinci Model Önerisi	58
3.2.4. Di Wu, Lawrence Jun Zhang ve Lan Wei'nin Çevirmen Edinci Model Önerisi	60
3.2.5. Şaban Köktürk ve Gözde Türkmen'in Çevirmen Edinci Model Önerisi	62

3.3. Güncel Sektör İhtiyaçları Doğrultusunda Çevirmen Edinci Modelinin Tasarlanması.....	65
3.3.1. Çevirmen Edinci Modellerinin Değerlendirilmesi	67
4. BÖLÜM: YÖNTEM: GÜNCEL ÇEVİRİ SEKTÖRÜ BAĞLAMINDA YÜRÜTÜLEN ARAŞTIRMA SÜRECİ VE UYGULAMALAR.....	69
4.1. Güncel Sektör İhtiyaçları Doğrultusunda Çevirmen Edinci Model Önerisi.....	69
4.2. Araştırmanın Yöntemi.....	69
4.3. Katılımcılar	71
4.4. Veri Toplama Araçları	72
4.5. Veri Toplama Süreci	73
4.6. Verilerin Analizi.....	74
4.7. Elde Edilen Bulgular	75
5. BÖLÜM: ÇEVİRMEN EDİNCİ MODEL ÖNERİSİ İLE İLGİLİ ARAŞTIRMADA ELDE EDİLEN BULGULAR.....	75
5.1. Çok Boyutlu Bir Kavram Olarak Çevirmen Edinci	77
5.2. Katılımcıların Demografik Özellikleri	77
5.3. Betimsel Analiz Sonucunda Elde Edilen Temalar ve Kategoriler	79
5.3.1. Temel Bilgiler	83
5.3.1.1. Ana Dil Bilgisi	83
5.3.1.2. Yabancı Dil Bilgisi.....	85
5.3.1.3. Kuramsal Bilgi	86
5.3.1.4. Alan/Uzmanlık Bilgisi.....	88
5.3.1.5. Dünya ve Kültür Bilgisi	89
5.3.1.6. Metin Bilgisi.....	91
5.3.1.7. Malzeme Bilgisi	92
5.3.2. Edimsel Beceriler	94
5.3.2.1. İzlem Becerisi.....	94
5.3.2.2. Araştırma Becerisi.....	95
5.3.2.3. Aktarım Becerisi	97
5.3.2.4. Çeviri Teknolojilerini Kullanabilme Becerisi	98
5.3.2.5. Düzenleme Becerisi.....	100
5.3.2.6. Son-düzenleme Becerisi.....	101
5.3.2.7. Öz-değerlendirme Becerisi.....	102
5.3.3. Mesleki Anlayış Parametreleri	103
5.3.3.1. Çeviride Kalite	104

5.3.3.2. Mesleki Etik	105
5.3.3.3. Çeviri ve Çevirmen Mevzuatı	106
5.3.3.4. İşletme Kültürü.....	107
5.3.3.5. Proje Yönetimi	108
5.3.3.6. Sektör Analizi.....	109
5.3.3.7. Çeviride Finans	110
5.3.3.8. Girişimcilik	112
5.3.3.9. Pazarlama	113
5.3.3.10. İletişim.....	113
SONUÇ	115
KAYNAKÇA	127